

**ХУЛОСАИ
ШЎРОИ ДИССЕРТАЦИОНИИ 6D.KOA – 033-И НАЗДИ
МУАССИСАИ ДАВЛАТИИ ТАЪЛИМИИ «ДОНИШГОҲИ
ДАВЛАТИИ ХУЧАНД БА НОМИ АКАДЕМИК БОБОЧОН
ҒАФУРОВ»**

дар бораи диссертатсия Ҳакимов Саъдулло Тағаймуродович дар мавзӯи «Имомии Ҳиравӣ ва хусусиятҳои услубию бадеии осори ў» барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои филологӣ аз рӯи ихтисоси 10.01.08 –Назарияи адабиёт. Матншиноӣ

Парвандай аттестатсионии № 015

Қарори Шўрои диссертатсионӣ аз 27-уми октябриси соли 2021-ум дар бораи ба шаҳрванди Чумхурии Тоҷикистон Ҳакимов Саъдулло Тағаймуродович додани дараҷаи илмии номзади илмҳои филологӣ.

Диссертатсияи Ҳакимов Саъдулло Тағаймуродович дар мавзӯи «Имомии Ҳиравӣ ва хусусиятҳои услубию бадеии осори ў» барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои филологӣ аз рӯи ихтисоси 10.01.08 – Назарияи адабиёт ва матншиноӣ аз ҷониби Шўрои диссертатсионии 6D.KOA – 033-и назди МДТ-и «Донишгоҳи давлатии Хучанд ба номи академик Бобоҷон Ғафуров» (735700, ш. Хучанд, гузаргоҳи Б. Мавлонбеков, 1) барои химоя қабул карда шудааст.

Диссертант Ҳакимов С.Т. соли таваллудаш 1978, зодаи Чумхурии Тоҷикистон буда, соли 1995 ба шуъбаи рӯзонаи факултети филологияи Донишгоҳи давлатии Қўргонтиппа ба номи Носири Ҳусрав доҳил шуда, онро соли 2000 бо дипломи мутахассис ҳатм намудааст ва солҳои 2015-2017 дар бахши аспирантураи Донишгоҳи давлатии Қўргонтиппа таҳсил намуда, кори диссертатсиониашро дар кафедраи адабиёти тоҷики донишгоҳи мазкур ба анҷом расонидааст.

Аз сентябриси 2003 ба ҳайси омӯзгор дар кафедраи адабиёти тоҷик ва рӯзноманигории ин донишгоҳ ба кор оғоз намуда, ҳамчунин солҳои 2009-2012 ҷонишини декан оид ба илм ва аз соли 2012 то инҷониб ҷонишини декан оид ба тарбия фаъолият дорад.

Роҳбари илмии унвончӯ доктори илмҳои филологӣ, профессори кафедраи адабиёти тоҷики Донишгоҳи давлатии Ҷохтар ба номи Носири Ҳусрав Икромов Искандар мебошад.

Муқарризони расмӣ:

Суфизода Шодимаҳмад Зикриёпур- доктори илмҳои филологӣ, директори Китобхонаи марказии илмии ба номи Индира ГандириАМИТ.

Сайдчаъфаров Озод Шовалиевич, доктори илмҳои филологӣ, профессори кафедраи забони тоҷикии Донишгоҳи давлатии молия ва иқтисоди Тоҷикистон.

Муассисай пешбар – кафедраи назария ва таърихи адабиёти МДТ-и «Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи Садриддин Айнӣ» мебошад. Дар тақризи пешниҳоднамудаи ин муассиса, ки имзоҳои раиси ҷаласа, номзади илмҳои филологӣ, Саидов Сайдраҳмон Шералиевич, ташхисгар доктори илмҳои филологӣ, профессор, Солиҳов Шамсиҷдин Аслиддинович ва котиби ҷаласа Самиев Нисо гузошта шудааст, диссертатсия мусбат арзёбӣ гардидааст.

Пажӯҳиши хусусиятҳои услубию бадеии осори Имомии Ҳиравӣ, аз зумраи мавзӯоти науву тоза ва таҳқиқталаби адабиётшиносии тоҷик ба ҳисоб меравад. Диссертант ба моҳияти мавзӯъ, вазифаҳои таҳқиқот ва масъалаҳои матраҳшуда дар диссертатсияро дуруст дарк намуда, дар асоси равишҳои мукоисавӣ- таъриҳӣ, ки тибқи талаботи илмӣ мебошад, мавриди баррасӣ қарор додааст.

Диссертатсия аз муқаддима, се боб, хулоса, феҳристи адабиёти истифодашуда ва номгӯи мақолаҳои муаллиф иборат аст.

Мавзӯи диссертатсияи Ҳакимов Саъдулло Тағаймуродович «Имомии Ҳиравӣ ва хусусиятҳои услубию бадеии осори ў» таҳқиқоти анҷомёфта буда, тибқи талаботи Комиссияи олии аттестацисионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон таълиф гардидааст ва муаллифи он барои гирифтани дараҷаи илмии номзади илмҳои филологӣ арзанда мебошад.

Дар қисмати татбиқи натиҷаҳои таҳқиқот 8 мақолаи илмӣ, аз чумла 7 мақола дар маҷаллаҳои тақризшаванди КОА-и назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Вазорати маориф ва илми Федератсияи Россия ҷой дода шудаанд, ки ҳамагӣ фарогири мавзӯъ ва муҳтавои асосии диссертатсия мебошанд.

Мақолоте, ки аз рӯйи таҳқиқоти диссертационӣ ба нашр расидаанд:

а) мақолаҳо дар маҷаллаҳои тақризшаванди КОА-и назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ва КОА-и Вазорати маориф ва илми Федератсияи Россия:

[1-М]. Ҳакимов С.Т. Маъсалаи ному насаб ва алқоби Имомии Ҳиравӣ дар сарчашмаҳои адабӣ-таъриҳӣ ва адабиёти илмӣ / С.Т. Ҳакимов // Паёми Донишгоҳи давлатии Бохтар ба номи Носири Ҳусрав. Маҷаллаи илмӣ (Силсилаи илмҳои гуманитарӣ ва иқтисодӣ). – Бохтар: Матбаа, 2018, №1/3 (55). – С. 33-46.

[2-М]. Ҳакимов С.Т. Имомии Ҳиравӣ ва масоили зиндагиномаи ў / С.Т. Ҳакимов // Паёми Донишгоҳи давлатии Бохтар ба номи Носири Ҳусрав. Маҷаллаи илмӣ (Силсилаи илмҳои гуманитарӣ ва иқтисодӣ). – Бохтар: Матбаа, 2019, №1/1 (59). – С. 28-34.

[3-М]. Ҳакимов С.Т. Бозтоби бâъзе паҳлухои зиндагиномаи Имомии Ҳиравӣ дар тазкираи «Хулосат-ул-ашъор»-и Кошонӣ / С.Т. Ҳакимов // Паёми Донишгоҳи давлатии Бохтар ба номи Носири Ҳусрав. Маҷаллаи илмӣ (Силсилаи илмҳои гуманитарӣ ва иқтисодӣ). – Бохтар: Матбаа, 2019, №1/3 (65). – С. 51-58.

[4-М]. Ҳакимов С.Т. Мухтассоти сабки фардии Имомии Ҳиравӣ / С.Т. Ҳакимов // Паёми Донишгоҳи давлатии Боҳтар ба номи Носири Ҳусрав. Мачаллаи илмӣ (Силсилаи илмҳои гуманитарӣ ва иқтисодӣ). – Боҳтар: Матбаа, 2020, №1/2 (74). – С. 13-25.

[5-М]. Ҳакимов С.Т. Мақоми илмии Имомӣ дар таълифоти суханишносиони гузаштаву мусоир / С.Т. Ҳакимов // Паёми Донишгоҳи давлатии Боҳтар ба номи Носири Ҳусрав. Мачаллаи илмӣ (Силсилаи илмҳои гуманитарӣ ва иқтисодӣ). – Боҳтар: Матбаа, 2020, №1/3 (77). – С. 5-13.

[6-М]. Ҳакимов С.Т. Накши ирфон дар ашъори Имомии Ҳиравӣ / С.Т. Ҳакимов // Паёми Донишгоҳи давлатии Боҳтар ба номи Носири Ҳусрав. Мачаллаи илмӣ (Силсилаи илмҳои гуманитарӣ ва иқтисодӣ). – Боҳтар: Матбаа, 2020, №1/4 (80). – С. 7-13.

[7-М]. Ҳакимов С.Т. Бадъеъ ва ҷойгоҳи он дар коргоҳи эҷодии Имомии Ҳиравӣ/ С.Т. Ҳакимов // Номаи донишгоҳи МДТ «Донишгоҳи давлатии Ҳучанд ба номи академик Б. Гафуров» (Силсилаи илмҳои гуманитарӣ ва ҷомеашиносӣ). – Ҳучанд, 2021, №1(66). – С. 87-93

б) Мақолаҳои дар дигар мачалла ва маҷмӯаҳои илмӣ банашррасида:

[8-М]. Ҳакимов С.Т. Масъалаи зиндагиномаи Имомии Ҳиравӣ дар манобеи илмию адабӣ / С.Т. Ҳакимов // Матлаи нур (Маҷмӯаи мақолаҳои илмии устодон ва магистрантони факултети филологияи тоҷики ҶДБ ба номи Носири Ҳусрав). – Боҳтар: Матлаи нур, 2019. – 396 с. – С. 129-136.

Ба автореферати диссертатсия тақризҳои зерин ворид шудаанд:

1. Тақриз ба автореферати диссертатсия Ҳакимов Сайдулло Тағаймуродович аз тарафи доктори илмҳои филологӣ, профессор, директори Институти илмҳои гуманитарии ба номи академик Б. Исқандарови Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон Қаландариён ҳоким Сафар таълиф шуда, натиҷаи таҳқиқоти диссертант мусбат арзёбӣ гардидааст. Муқарриз дар баробари муваффақиятҳо дар кор баъзе камбудиҳои ҷузъири мутазакир мешавад. Чунончи: Диссертант дар бораи мавҷуд будан ё набудани Девони Имомии Ҳиравӣ дар китобхонаҳои Тоҷикистон чизе нагуфтааст.

2. Тақриз ба фишурдаи диссертатсияи Ҳакимов С.Т. аз ҷониби доктори илми филология, профессор, ректори Донишкадаи давлатии фарҳанг ва санъати Тоҷикистон ба номи Мирзо Турсунзода Муҳридин Низомӣ нигошта шуда, натиҷаҳои таҳқиқоти илмии унвонҷӯ мусбат арзёбӣ шудааст. Муқарриз бо дарназардошти муҳассанот дар кор дар тақриз ба баъзе аз навокис ишора менамояд. Чунончи: Дар мавриди кӯтоҳтар намудани унвони боби аввал аст, яъне устод ба ҷойи «Зиндагинома ва мақоми адабиву ирфонии Имомии Ҳиравӣ» истифода бурдани унвони «Зиндагиномаи Имомии Ҳиравӣ»-ро пешниҳод менамоянд, ки ба нафъи кор ҳоҳад буд.

3.Такриз ба автореферати диссертатсия аз чониби доктори илмҳои филологӣ, профессори кафедраи назария ва адабиёти навини форсии тоҷикии факултети филологияи Донишгоҳи миллии Тоҷикистон Сироҷиддини Эмомалӣ навишта шудааст. Муқарриз зимни баёни комёбихои диссертант бархе пешниҳодҳои судманд намудааст.

4. Такриз ба автореферати диссертатсия аз тарафи ходими калони илмии шӯъбаи таърихи адабиёти тоҷики Институти забон ва адабиёти ба номи Рӯдакӣ Умриддин Юсуфов пешниҳод шудааст, ки дар он пажӯҳиши диссертант кори илмии ба итномрасида зикр гардида, баҳои мусбат дода шудааст. Муқарриз бо таваҷҷӯҳ ба комёбихои мавҷуда, ба бархе галатҳои техникиву имлой (с. 3, 5, 10, 11, 12) ишора кардааст.

Муқарризони ғайрирасмӣ арзиши назарияни амалӣ ва мубрамии пажӯҳишро ба инобат гирифта, дар радифи муваффқиятҳо ба баъзе камбулиҳо ишора кардаанд, ки онҳо ҷузъӣ ва ислоҳпазир буда, арзиши корро коста намегардонанд. Онҳо барои беҳтару хубтар шудани сатҳи пажӯҳиш пешниҳодҳои муайяну мушахҳас ироа намудаанд.

Муқарризони расмӣ ва **муассисаи пешбар** мутахассисони соҳаи адабиётшиносӣ ба шумор рафта, дар ин самти таҳқиқот осору мақолоти воғире ба табъ расонидаанд, ки мазмуну муҳтавои пажӯҳиши илмии онҳо ба мундариҷаи диссертатсияи мавриди баррасӣ муртабит мебошанд.

Муассисаи **пешбар** яке аз марказҳои бонуфузи ҷумхурӣ ба ҳисоб рафта, мутахассисони он дар таҳқиқу пажӯҳиши масоили муҳталифи адабиётшиносӣ ва таълиму тадриси масъалаҳои мубрами он маъруфу машҳуранд.

Шӯрои диссертационӣ таъкид менамояд, ки Ҳакимов С.Т. дар диссертатсия вижагиҳои услубию бадеии осори Имомии Ҳиравиро бо киёс ба назарияпардозони мутақаддиму мутаҳҳир мавриди таҳлилу баррасӣ қарор дода ва масъалаҳои ба уҳдаи ўвогузоршуда, дар диссертатсия ҳалли ҳудро ёфтааст.

Аҳамияти назариявии таҳқиқот дар он зоҳир мегардад, ки натиҷаҳои бадастомада ҳангоми таҳқиқу баррасии масъалаҳои гуногуни адабиётшиносӣ, аз ҷумла таърихи адабиёти аспи XIII, масоили алоҳидан сабкшиносӣ, назарияи адабиёт, соҳтори ҳунарӣ ва нақди адабӣ мусоидат ҳоҳанд кард. Диссертатсия барои муҳакқиқоне, ки минбаъд ба пажӯҳиши масъалаҳои гуногуни адабиёти бадеии аспи мазкур иқдом менамоянд, маводи фаровони назарӣ дода метавонад.

Аҳамияти **амалии таҳқиқот** дар он аст, ки маводи онро метавон ҳангоми таълифи фаслҳои гуногуни китобҳои дарсӣ ва дастурҳои таълими, инчунин мақолаву рисолаҳои илмӣ ҳамчун манбаъ истифода бурд. Инчунин натиҷаҳои бадастомада барои донишҷӯёни риштаи филологияи зимни таълифи корҳои курсӣ, рисолаҳои ҳатм ва магистрӣ мусоидат намуда, ҳангоми таълими курсу семинарҳои таҳассусӣ ҳамчун маводи лексионӣ ва машгулиятҳои амалӣ хидмат карда метавонанд.

**ХУЛОСАИ
ШЎРОИ ДИССЕРТАЦИОНИИ 6D.KOA – 033-И НАЗДИ
МУАССИСАИ ДАВЛАТИИ ТАЪЛИМИИ «ДОНИШГОХИ
ДАВЛАТИИ ХУЧАНД БА НОМИ АКАДЕМИК БОБОЧОН
ФАФУРОВ»**

дар бораи диссертатсия Ҳакимов Саъдулло Тағаймуродович дар мавзӯи «Имомии Ҳиравӣ ва хусусиятҳои услубию бадеии осори ў» барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои филологӣ аз рӯи ихтисоси 10.01.08 –Назарияи адабиёт. Матншиноӣ

Парвандай аттестатсионии № 015

Қарори Шўрои диссертатсионӣ аз 27-уми октябриси соли 2021-ум дар бораи ба шаҳрванди Чумхурии Тоҷикистон Ҳакимов Саъдулло Тағаймуродович додани дараҷаи илмии номзади илмҳои филологӣ.

Диссертатсияи Ҳакимов Саъдулло Тағаймуродович дар мавзӯи «Имомии Ҳиравӣ ва хусусиятҳои услубию бадеии осори ў» барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои филологӣ аз рӯи ихтисоси 10.01.08 – Назарияи адабиёт ва матншиноӣ аз ҷониби Шўрои диссертатсионии 6D.KOA – 033-и назди МДТ-и «Донишгоҳи давлатии Хучанд ба номи академик Бобоҷон Фафурӯв» (735700, ш. Хучанд, гузаргоҳи Б. Мавлонбеков, 1) барои химоя қабул карда шудааст.

Диссертант Ҳакимов С.Т. соли таваллудаш 1978, зодаи Чумхурии Тоҷикистон буда, соли 1995 ба шуъбаи рӯзонаи факултети филологияи Донишгоҳи давлатии Қўргонтиппа ба номи Носири Ҳусрав доҳил шуда, онро соли 2000 бо дипломи мутахассис ҳатм намудааст ва солҳои 2015-2017 дар бахши аспирантураи Донишгоҳи давлатии Қўргонтиппа таҳсил намуда, кори диссертатсиониашро дар кафедраи адабиёти тоҷики донишгоҳи мазкур ба анҷом расонидааст.

Аз сентябриси 2003 ба ҳайси омӯзгор дар кафедраи адабиёти тоҷик ва рӯзноманигории ин донишгоҳ ба кор оғоз намуда, ҳамчунин солҳои 2009-2012 ҷонишини декан оид ба илм ва аз соли 2012 то инҷониб ҷонишини декан оид ба тарбия фаъолият дорад.

Роҳбари илмии унвончӯ доктори илмҳои филологӣ, профессори кафедраи адабиёти тоҷики Донишгоҳи давлатии Ҷохтар ба номи Носири Ҳусрав Икромов Искандар мебошад.

Муқарризони расмӣ:

Суфизода Шодимаҳмад Зикриёпур- доктори илмҳои филологӣ, директори Китобхонаи марказии илмии ба номи Индира ГандириАМИТ.

Сайдчаъфаров Озод Шовалиевич, доктори илмҳои филологӣ, профессори кафедраи забони тоҷикии Донишгоҳи давлатии молия ва иқтисоди Тоҷикистон.

бархўрдор будани худро аз қобилияту истеъдоди татбики амалии донишҳои назарии дар ин замина ҳосилкардаш событ сохтааст.

Натиҷаи таҳқиқро метавон дар таълифи корҳои илмӣ-пажӯҳиши марбут ба улуми адабиётшиной, назарияи адабиёт, нақди адабӣ, инчунин барои таҳияи мавод дар омӯзиши маъсалаҳои адабиётшиной ва семинарҳои маҳсуси таърихи адабиёт истифода бурдааст.

Саҳми бевоситаи муҳаққиқ дар он зоҳир мегардад, ки бори аввал дар адабиётшинойи тоҷик вижагиҳои услубию бадеии осори Имомии Ҳиравӣ мавриди таҳқиқоти густардаи илмӣ қарор дода мешавад. Инчунин, як силсила андешаҳо оид ба афкори адабӣ, таснифоти жанр, вижагиҳои услубиву бадей, соҳтори хунарии ашъори шоир ва поэтикан ашъори Имомии Ҳиравиро меҳвари баррасиҳои илмӣ қарор додааст. Бо дарназардошти он ки рӯзгору осори ин суханвар дар кишвари мо ҳанӯз ба таври зарурӣ таҳқиқу баррасӣ нашудааст, масоили вобаста ба зиндагинома, пайвандон, мархилаҳои камолот, иртиботи эҷодии ў бо ҳамзамонон ва мақоми илмимиву ирфонии ин суханвари ёдшуда низ таҳқиқ карда шудааст. Ҳамчунон, оид ба нақду баррасии мероси адабии шоир ва равиши корҳои пажӯҳиши муҳаққиқони қадиму мусоир перомуни эҷодиёти Имомии Ҳиравӣ мулоҳиза рондааст.

Муаллифи диссертатсия дар заминай нуктаҳои мазкур як даста мақолоти илмиро ба табъ расонида, дар конференсияҳои сатҳҳои мухталиф суханронӣ кардааст ва маводи пажӯҳишашро дар дарсхои назарияни амалий низ истифода бурдааст.

Ҷаласаи Шӯрои диссертатсионии 6D.KOA - 033-и назди МДТ-и «Донишгоҳи давлатии Ҳучанд ба номи академик Б. Фағуров» аз 27.10. 2021 дар бораи ба Ҳакимов Саъдулло Тағаймуродович додани дараҷаи илмии номзади илмҳои филологӣ қарор қабул кард.

Ҳангоми гузаронидани овоздихии пинҳонӣ дар Шӯрои диссертатсионӣ аз шумори умумии 16 нафар аъзои Шӯрои диссертатсионӣ 12 нафар иштирок доштанд, ки аз ин 5 нафар аз рӯйи ихтисоси 10.01.08. – Назарияи адабиёт. Матншиносӣ. мебошанд.

Натиҷаи овоздихӣ:

- «Тарафдор» - 12 нафар,
- «Зид» - нест;
- «Варақаи беътибор» - нест.

Раиси Шӯрои диссертатсионӣ:
доктори илмҳои филологӣ,
профессор

Котиби илмии Шӯрои диссертатсионӣ:
номзади илмҳои филологӣ,
дотсент

Матлубаи Мирзоюнус

Шарипова М.З.

27-уми октябриси соли 2021